

ผลการฝึกปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสม
และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาล

ร้อยตำรวจเอก หญิง รุ่งนภา ชื่นแจ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-335-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 194 ๗0496

EFFECTS OF USING ASSERTIVE TRAINING PROGRAM ON STAFF NURSES'
ASSERTIVE BEHAVIOR AND INTERPERSONAL RELATION IN HEALTH TEAM

Pol.Capt. Rungnapa Chanjaem

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Nursing Administration Program

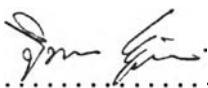
Faculty of Nursing Chulalongkorn University

Academic Year 2000

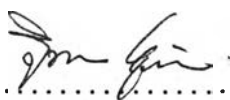
ISBN 974-346-335-6

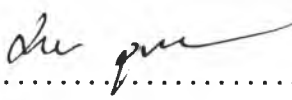
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการฝึกปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อพฤติกรรม
การแสดงออกอย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
ในทีมสุขภาพของพยาบาล
โดย ร้อยตำรวจเอกหญิง รุ่งนภา ชื่นแจ่ม
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพิม ศุภคັນสนีย์

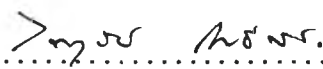
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาโท

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพิม ศุภคັນสนีย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

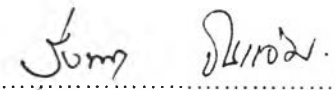
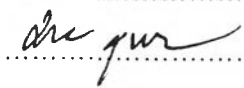
รૂงนภา ชื่นแจ่ม : ผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาล (EFFECTS OF USING ASSERTIVE TRAINING PROGRAM ON STAFF NURSES' ASSERTIVE BEHAVIOR AND INTERPERSONAL RELATION IN HEALTH TEAM)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ประพิม ศุภคັນสนีย์, 177 หน้า. ISBN 974-346-335-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลของการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาล โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสม กับกลุ่มที่ทำงานตามปกติ ประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน 1 -3 ปี ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 40 คน ที่มีผลการประเมินพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมสำหรับพยาบาลระหว่างลำดับที่ 100-60 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมสำหรับพยาบาล แบบประเมินสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพ และโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมสำหรับพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยมีกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังทดลองของกลุ่มทดลองและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าที่ (t - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพยาบาลที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาลที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกอย่างเหมาะสมมากกว่ากลุ่มที่ทำงานตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา...การบริหารการพยาบาล...
ปีการศึกษา 2543

ลายมือนิสิต
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4177579036 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : ASSERTIVE TRAINING PROGRAM / ASSERTIVE BEHAVIOR /
INTERPERSONAL RELATION IN HEALTH TEAM / STAFF NURSES
RUNGNAPA CHANJAEM : EFFECTS OF USING ASSERTIVE TRAINING
PROGRAM ON STAFF NURSES'ASSERTIVE BEHAVIOR AND
INTERPERSONAL RELATION IN HEALTH TEAM

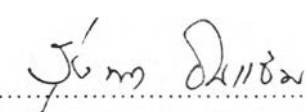
THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF.PRAPIM SUPASANSANEE, Ph.D.

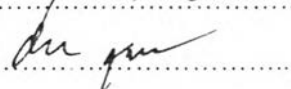
177 pp. ISBN 974-346-335-6

The purposes of this study were to study effects of using assertive training program for staff nurses, and compare assertive behavior and interpersonal relation in health team between the experimental group who received the assertive training program and control group. Population in this study were staff nurses who work in hospital. Sample were 40 nurses working in Police General Hospital with 1-3 year of working experience who ranked as the 100 - 60 of the top down ranking of test score. They were then randomly and equally assigned into an experimental and control group each of which contains 20 samples. The research instruments were Nursing Assertive Inventory, Interpersonal Relation in Heath team Inventory and assertive training program for nurses constructed by the researcher. The control group pre test-posttest design was used. The t - test was utilized for data analysis at the .01 level of significance. The finding revealed that :

1. The assertive behavior and interpersonal relationship in health team of staff nurses after being trained by assertive training program were higher to prior to training at the .01 level of statistical significance.

2. The assertive behavior and interpersonal relationship in health team of staff nurses after being trained by assertive training program were higher than those who did not receive assertive training program, at the .01 level of statistical significance.

Field of Study ... Nursing Administration ... Student's signature

Academic year.....2000 Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยชิ้นแรกของผู้วิจัย สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา กำลังใจ การดูแล ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพิม ศุภคັນสนีย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มโครงการจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และคำแนะนำอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณโสภี อุทธรณ และ คุณรัตนา บุญเขต ที่เอื้อเฟื้อหนังสือและการสืบค้นข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า หัวหน้าพยาบาล และน้องๆพยาบาลที่ให้ความร่วมมือในการทดสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับการโรงพยาบาลตำรวจ พยาบาล (สบ 5) หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงพยาบาลตำรวจ ตลอดจนเจ้าหน้าที่งานพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ ขอขอบคุณน้องๆพยาบาลตำรวจ รุ่น 24, 25, 26 ที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามและทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยตลอดการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ เรืออากาศเอก แววจักร์ ชันแจ่ม และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่เป็นขวัญและกำลังใจ ให้โอกาสในการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนสนับสนุนทุนการศึกษาตลอดมา ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ทั้งที่ตึกเด็ก ฉกร 4 โรงพยาบาลตำรวจ และเพื่อนร่วมรุ่น รุ่นน้องรุ่นพี่ปริญญาโท คณะพยาบาลศาสตร์ทุกคน ที่ได้สนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอย่างดีมาโดยตลอด และขอขอบคุณบุคคลที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วยความจริงใจ

ร.ต.อ.หญิง รุ่งนภา ชันแจ่ม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
แนวคิดและสมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	10
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกอย่างเหมาะสม	14
แบบของพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	14
ระดับของพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	18
องค์ประกอบของพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	19
คุณสมบัติของบุคคลที่มีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	22
พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก การแสดงออกอย่างเหมาะสม และพฤติกรรมก้าวร้าว	25
ผลของการมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม	35
สิทธิ บทบาทและหน้าที่ของพยาบาล.....	36
พฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมของพยาบาล	44

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การฝึกปฏิบัติการการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....	51
ความหมายของการฝึกปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....	51
วัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสม	53
รูปแบบและกระบวนการฝึกปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....	55
ขนาดของกลุ่มและระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก ปฏิบัติการแสดงออกอย่างเหมาะสม	61
กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาพฤติกรรม.....	63
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	64
ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่.....	68
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	71
ความหมายของสัมพันธภาพและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	71
ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	73
แนวทางพัฒนาและเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	76
ทีมสุขภาพ.....	78
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพ	79
องค์ประกอบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพ	83
สรุป	84
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	90
3 วิธีดำเนินการวิจัย	100
ขอบเขตการวิจัย.....	101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	109
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย	125
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	127
ข้อเสนอแนะ	136

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง	137
ภาคผนวก	148
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	149
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	151
ภาคผนวก ค คะแนนแบบสอบถาม	155
ภาคผนวก ง แบบประเมินพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมสำหรับพยาบาล.....	158
ภาคผนวก จ แบบประเมินสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพ	162
ภาคผนวก ฉ โปรแกรมฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมสำหรับพยาบาล.....	164
ประวัติผู้วิจัย.....	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการแสดงออก อย่างเหมาะสมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะก่อนฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม120
2	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมของพยาบาล กลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....121
3	เปรียบเทียบคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาล กลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....122
4	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมของพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึก พฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....123
5	เปรียบเทียบคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพที่เพิ่มขึ้นของพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสม.....124
6	คะแนนพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง.....156
7	คะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในทีมสุขภาพของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง.....157

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	99
2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	118